

מדברים בשבחה

הידעתם שאם היינו אוהבים
ומחבבים מאד את ארצנו הקדושה,
הגאולה היתה באה? • כיצד עלינו
להתייחס לזוכים של מקומות ואתרים
בחול? • כיצד צריך להתייחס לחופשה
בחול? • האם אפשר לומר ש'חם היום
מאד בארץ ישראל? • ראיון מרתק עם
הרב הגאון רבי יהודה טאוב שליט"א,
מחברם של ספרים רבים על מעלתה של
ארץ ישראל ומצוותיה הקדושות

של צפת וטבריה, ירושלים ואלעד

מעשה שהיה בשבוע שעבר. אחד מתושבי העיר סיפר לי שכעת הוא חוזר
מנופש של כמה ימים. "היכן נפשת?", שאלתי אותו, "בארץ? בחול?"
"בטח בחול!", הוא השיב ספונטנית, "מה יש לחפש בארץ?"
הודעתי. "אתה מוציא את דיבת הארץ רעה!! טובה הארץ מאד מאד!!",
עניתי לו מיד.

הכהן הגדול מאחז, רבי ישראל מאיר מראדין, כתב את ספרו הנודע 'חפץ
חיים', הספר שהיה מפעל חייו ושמו נקרא בכל עולם היהודי כולו על שם
הספר, מה היה הגורם הגדול לכתיבת הספר?

בהקדמה לספרו הוא כותב: "וכאשר נחפשה דרכינו ונחקרה, איזה עונות
הם מעקרים הגורמים לאריכות גלותנו, נמצאם הרבה. אך חטא הלשון הוא
על כולו מפני כמה טעמים. אחד, פיון שזה היה העקר לסבת גלותנו, כמו
שהבאנו מגמרא יומא ומירושלמי ה"ל. אם כן כל כמה שלא נראה לתקן
זה החטא, איך תוכל להיות גאלה, פיון שזה החטא פגם כל כך, שעל ידי זה
גלינו מארצנו, על אחת כמה וכמה שאינו מניח לנו לבוא לארצנו.

ועוד הלא ידוע הוא שנגזר עלינו גלות מכבד מעת מעשה המרגלים, וחטא
המרגלים הלא היה עון לשון הרע, וכמו דאיתא בפסוק (דף ט"ו.) אם כן אנו
מכרחין לתקן זה החטא קדם הגאולה".

כתב הכוזרי (מאמר ה, כז): "ובהערת בני אדם והתעוררותם אל אהבת
המקום ההוא הקדוש, ונוחץ הענין המיוחד (באור: לבקש בחיזה על ענין
המקום הקדוש והחזרה לארץ ישראל), שגר גדול וגמול רב, כמו שנאמר:
'אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד, (מתי? -) כי רצו עבדיך
את אבניה ואת עפרה יחוננו', רוצה לומר, כי ירושלים אמנם תבנה כשיכספו
בני ישראל לה תכלית הכסף, עד שיחוננו אבניה ועפרה"

וכן כתב בספר החרדים (מצוות התלויות בארץ - פרק ב, והובאו דבריו
גם בשל"ה (שער האותיות - קדושת המקום): "צריך כל איש ישראל
לחבב את ארץ ישראל ולבוא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה
כבן אל חיק אמו כי תחלת עונינו שנקבעה לנו בכיה לדורות, יען
מאסנו בה שנאמר וימאסו בארץ חמדה, ובפדיון נפשנו, מהרה
יהיה, כתיב כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו, ושם נאמר
אתה תקום תרחם ציון".

החרדים מתכוון לדברי הרמב"ן (במדבר יד, א), הכותב
שבחטא המרגלים נגזר על עם ישראל, כל הגלויות של בית
ראשון ובית שני, כמו שאמרו (תענית כט) אותה לילה תשעה

יש פרנסה באופק

נקבעו לך אחוזי נכות? עדיין אפשר להתפרנס!

אגף השיקום בביטוח לאומי
בשיתוף עמותת 'בית חם' וחברת 'דנאל'
ממשיכים בהצלחה ופותרים מחזור נוסף:
**תוכנית חדשנית קצרת מועד שמטרתה -
השתלבות בעולם העבודה!**

מה בתוכנית?

- הקניית ידע במקצועות: אנגלית, מתמטיקה ומחשבים.
- חיזוק כישורים אישיים: מוטיבציה, ניהול זמן, העצמה ועוד.
- התנסות מעשית ושילוב בעבודה.
- ליווי אישי וצמוד של טובי אנשי המקצוע.

«ההשתלבות בתוכנית הינה ללא עלות»
«התוכנית מתקיימת בבני ברק»

החלה ההרשמה למחזור ד' >>>

אפשרות לחלוגה של עד 6,200 ₪ לחודש לזכאים

לפרטים: 073-2800-489 שולחן 2

bchash@bayit-cham.org.il

לציין בפניה שבו תכנית אופק בני ברק

באב היה. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם בכיתם בכיה של חנים - ואני קובע לכם בכיה לדורות (חרבן בית ראשון ובית שני). לכן גאולת ישראל מהגלות תלויה בעיקר בתיקון זה החטא, כאשר יחבבו את ארץ ישראל.

אנחנו מסיימים כעת את השבוע הראשון של 'בין המצרים', בהם אנו נוהגים מנהגי אבלות. אנו מתחזקים בחטאים שבין אדם לחבירו ונוזהרים משנאת חנים. אך עלינו לדעת כי אהבת ארץ הקודש, ארץ ישראל, והריחוק מכל דיבור ומחשבת גנאי על ארץ תמדתנו, ארמון המלך, מקום השראת השכינה, הוא אחד הדברים המביאים לקירוב הגאולה. כל גדולינו השתקקו כל חייהם לעלות לארץ ישראל ולנשק את אדמתה, ובעיקר לקיים בה את המצוות התלויות בה, ואילו בימינו, כמה טואב, ישנם כאלו שמרגישים ש"כמה טוב בחוץ לארץ"....

כדי לחזק בקרבנו את השמחה על עצם נוכחותנו בארץ הקודש, פנינו לשוחח ולהחכים עם הרב הגאון רבי יהודה טאוב שליט"א, מחברם של ספרים רבים, העוסקים במצוות ישוב ארץ ישראל ובמצוות התלויות בה, בחיבת הארץ ובהיותה המקום המסוגל והטוב ביותר לקיים בה את כל המצוות. הגר"י טאוב שליט"א שולח אלי לעריכה מידי כמה חודשים, כך כבר במשך כמה שנים, בכל פעם חיבור חדש שלו העוסק בארץ ישראל. "אמר לו כי, שבוכות עריכת כל אותם ספרים, נהפכתי בעצמי לחסיד גדול של ארץ ישראל. כמוני ישנם אלפים רבים, שקוראים את ספריו ומאזינים למאות שיעוריו הנמצאים ב'קול הלשון'. בכל נושא מענייני ארץ ישראל, הרב טאוב הוא מעין נובע, מלא ציטוטים וידיעות נכבדות. בימים אלו מדפיס הרב טאוב את ספרו החדש על איסור הוצאת דבית הארץ רעה, ואני הרגשתי שכדאי לראיין אותו ולשוחח איתו בעניינים אלו, בדיוק ב'בין המצרים', בזמן שאנו אבילים על הריחוק הגדול של הקב"ה מארצו הקדושה ומהבית הגדול והקדוש שבייחשלים. בדיוק בזמן שכל העיתונות החרדית מלאה במדועות צבעוניות ססגוניות על חבילות נופש בחוץ לארץ.

■ **הרב טאוב. פתחתי את המאמר בדברי הקדמונים, הכותבים שעיקר הגלות המרה הגיעה בגלל שעם ישראל לא הכיר במעלתה העצומה של ארץ ישראל...**

נכון. מצאנו חידוש עצום בחדושי הגר"י (סוטה לה, א) על הנאמר במסכת תענית (כט, א): "אמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם בכיתם בכיה של חנם (בחטא המרגלים) - ואני קובע לכם בכיה לדורות". כך: "הסתפק מרן הגר"י וצ"ל אי עיקר גזירת החורבן היה על שאר עבירות המבוארות בגמ' (ע"ז ושנאת חנים) אלא שהוקבע זמנו לט' באב מפני בכיית דור המדבר, או דכל עיקר גזירת החורבן היה מפני חטא המרגלים. והראה שהדבר מפורש בתהלים (קו, כד) "וימאסו בארץ חמדה וכו' וירגנו באהליהם וכו' וישא ידו להם להפיל אותם במדבר ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות", הרי דכל עיקר גזירת הגלות וחורבן ביהמ"ק בא מפני חטא המרגלים". מבואר בדברי הרב מבריסק חידוש גדול מאד. אמנם בגמרא מבואר שבית שני

נחרב בגלל שנאת חנים, אבל לא זאת היתה הסיבה העיקרית לגלות. עיקר הסיבה היא חטא דבית ומאסת הארץ, אלא ששנאת

גילו לחידוד

במיה, והיו עוברים מול ביתו של האיש ההוא, ראוהו תמיד באותו מצב, דהיינו שהיה מוטל על ברכיו והולך על ארבע ככבשה, ופולט הברות משונות שנשמעו כקולותיה של כבשה.

הילדים, כילדים, היו מנופפים לעברו באצבע מאשימה, ומתריסים כנגדו: "נו, אתה עוד תעז לדבר לשון הרע על ארץ ישראל?".

■ מהו האיסור לדבר דברים רעים על ארץ ישראל?

מפרשת המרגלים למדנו הלכה נפלאה בדיני לשה"ר, שגם על ארץ ישראל שהיא 'זומם' נאמר האיסור לספר לשה"ר, וכפי שלימדנו חז"ל (ערכין טו.) שהעונש היה על שהיו "מוציאי דיבת הארץ רעה". הגמרא לומדת שאיסור דיבת הארץ אינו שייך רק בדור המרגלים, כאשר היה בדיבה זו גם דיבה על בורא עולם, שמתנתו אינה טובה. אלא גם בימינו אנו, כשהמדבר אינו מתכוון כלל לדבר על מתנת האלוקים, ויתכן וגם אין בזה שום דיבה על בורא עולם, למרות זאת הדבר אסור. ולכן איסור זה נקרא דיבת הארץ ולא דיבת ה', הרבה מאד פוסקים פסקו דבר זה להלכה. ומדברי הפוסקים נראה שאיסור הוצאת דיבה על ארץ ישראל, נכלל בכלל איסור לשון הרע.

■ בוא נפרט את זה לפרוטות. מה מותר ומה אסור?

כל דיבור על ארץ ישראל שאין כוונת המדבר להוריד את ערך ארץ ישראל בעיני השומע, אלא שמספר את העובדה מסיבה כל דהו אפילו שהאדם השומע לא יכול לטפל בזה (כגון הרואה חוף ים מלוכלך ומתלונן על כך באוזני חברו, וכוונתו בסיפור לומר שצריך לטפל בזה, ואין לו כל כוונה לגנות את הארץ), אין בזה איסור. לכן המספר על קשיי בעיני פרנסה בארץ ישראל, או בעיות שפה, חינוך, נקיון, זיקר הדירות, וכל כוונתו לפרוק את קשייו, אין בזה איסור. אמנם מידת חסידות להשתדל שלא יציאו לעז על אף מקום בארץ ישראל. ותמיד נרגיש בארץ שטובה הארץ מאוד מאוד.

מדוע אין הרי האלפים בארץ ישראל?

אלו שנוסעים לחו"ל לצרכי מצוה או לצרכי בריאות ופרנסה, מספרים על יופיים המפעים של מקומות רבים בארצות העמים. מדוע נפלאות הבריאה ופלאי העולם, ההרים הגבוהים, הנחלים והרי האלפים המושלגים, מצויים דוקא בחוץ לארץ ולא בארץ ישראל? כך שאלתי את מו"ר מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, והצעתי לפניו כתשובה את הרעיון הבא: חז"ל אומרים: "מפני מה אין פירות גינסר בירושלים? כדי שלא יהיו עולי רגלים אומרים: 'אלמלא לא עלינו אלא לאכול פירות גינסר בירושלים - דינו', נמצאת עליה שלא לשמה. כיצא בו אמר רבי דוסתאי רבי ינאי: מפני מה אין חמי טבריא בירושלים? כדי שלא יהיו עולי רגלים אומרים: 'אלמלא לא עלינו אלא לרחוץ בחמי טבריא - דינו', ונמצאת עליה שלא לשמה". (פסחים ח, ב).

ויתכן שזאת הסיבה שגם ארץ ישראל אינה משופעת בפלאי עולם, כדי שלא יעלו ויגורו בארץ ישראל כדי להנות מיופיה המיוחד, הריה ונופיה, אלא שיעלו ויתיישבו בה רק לשם מצות ישוב ארץ ישראל. מרן הגר"ח זצ"ל הסכים לתשובה זו ואמר שהיא נכונה.

החל לדבר בקול חלש ועצוב, ואמר:

"למרות כל המעלות שהזכרתי קודם, ברצוני להודיעכם שהחיים בארץ ישראל הם קשים מנשוא. אין פרנסה, אין אוכל לפי הטף". הוא המשיך ותיאר את הדחק ואת לחץ החיים שבו נתונים אנשי היישוב בארץ ישראל, ולא נתקרה דעתו עד שאמר "עדיף להיות כבשה במיר מאשר להיות אדם בארץ ישראל".

הדברים רק יצאו מפיו ולגד עיני הקהל הרב שנכח במקום התחוללה זוועה: האיש קיבל בו ברגע שבץ מוחי עד שכל גופו נשטט ארצה! ברם, בניגוד למקרי שבץ אחרים, שבהם האדם מתעלף ומאבד את הכרתו, הוא נשאר בהכרה מלאה ורק שרידיו התנוונו וקומתו הזקופה הושפלה ארצה.

תוך רגעים ספורים הוא נראה כמי שהולך על ארבע... בהילוך שהוכיח מאוד את צורת הליכתה של הכבשה. הברות שונות שיצאו מפיו דמו אף הן לקול פעייתן של הכבשים...

רבי דב סוקולובסקי, שחשש כי השומעים יתייחסו לסיפור

ב ס פ ק ו ת ,

טרח להדגיש

שהוא עוד זוכר

שכאשר הלך

עם הילדים בני

חנם עוררה את המקטרג להעניש את עם ישראל על חטא דיבת ומאיסת הארץ. אנו רואים מדבריו עד כמה חמור חטא זה של דיבת ומאיסת הארץ, וממילא נלמד עד כמה חביב בעיני ה' יתברך המדבר בשבח הארץ וחיבת הארץ ומודה לה' על הארץ הטובה.

חטא המרגלים היה חמור ביותר מחמת שדיברו נגד ה' שאמר שהיא ארץ טובה, בזמננו יתכן שאין זה נחשב שמדבר נגד ה', היות וה' לא אמר שתמיד היא תהיה ארץ טובה, אלא תלה זאת בשמירת המצוות (כמו שכתוב בפרשת והיה אם שמוע). אמנם גם היום יש בזה איסור וצריך להיזהר בדבר.

יש סיפור מפחיד, שמובא בכמה וכמה ספרים. הגאון רבי דב סוקולובסקי זצ"ל החליט לעלות לארץ ישראל, אנשי קהילת מיר פעלו בכל יכולתם למנוע צעד זה. בין השאר פנו לדידו מרן הגרא"מ שך זצ"ל, שיפעיל עליו את השפעתו להישאר במיר. הוא סרב לעשות זאת, וכעבור שנים רבות הביע סיפוק שנמנע מצעד זה, שהיה עלול לגרום לרבי דב להישאר באירופה במרחץ הדמים שהגיע כעבור מספר שנים. הרב סוקולובסקי היה ידוע בירושלים כתלמיד חכם גדול ששקל בפלס מאוניים כל מילה שיצאה מפיו, והוא סיפר סיפור מבהיל על עונשו של אדם שדיבר לשון הרע על הארץ הקדושה.

בעיירה מיר חי יהודי אמיד ובעל נכסים והכרכה היתה שרויה במעשי ידיו. והנה, ביום בהיר אחד פשטה השמועה שפלוגי זה מחסל את כל עסקיו ומוכר מטלטליו ברצותו לעלות לארץ ישראל.

בבוא היום שבו עזב את מיר התאספו כל בני העיירה להיפרד ממנו, ואף הוא ענה כנגד המברכים "לשנה הבאה בירושלים הבנויה", ועלה על הספינה בדרכו לירושלמה.

עברו כמה חודשים והאירוע כמעט ונשכח, אלמלא הופיע לפתע היהודי ההוא בשעריה של מיר. מה קרה? שאלו כל בני העיירה והתאספו בבית הכנסת על-מנת לשמוע את חוויותיו מארץ הקודש.

עלה האיש על הבימה והחל לדבר בשבחה של הארץ הטובה ובשבח יושביה, ועבר לתאר במילים יפות את אווירא דארץ ישראל ואת נועם זיווה והדרה. ואז, בשיאו של התיאור,

התכרכמו פניו

של האיש, והוא

האשה נפלה משותקת

סיפר הגה"צ המקובל רבי משה יאיר וינשטוק זצ"ל בשם אמו הרבנית מרת מלכה עכסה, בת הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב וצוק"ל: "זכרתי, סיפרה הרבנית, שבילדותי גרה בשכונתנו ברובע היהודי שבירושלים העתיקה אישה אחת שמוצאה היה מפולין מסביבות העיר חנטשין. אותה אישה לא התאקלמה בארץ הקודש וכעבור תקופת מגורים קצרה ארזה את חפציה ונסעה בחזרה לפולין. מאז לא נשמע ממנה דבר. עברו למעלה משלושים שנה ואנכי יצאתי לביקור בפולין. הייתי בחנטשין והנה פונה אלי אישה אחת בשאלה האם הכרתי אישה פלונית? נזכרתי כי אכן התגוררה בשכונתנו אישה בשם זה ועניתי בחיוב. אמרה לי האישה בואי אפוא לראותה ותדעי את גודל קדושתה של ארץ ישראל, שכן כשאשה זו חזרה לעירנו אמרה להכריז ביום הראשון לבואה כי למחרת תופיע במקום פומבי מסוים ותספר על חוויותיה מחיי ארץ ישראל. ואכן במועד שנקבע הופיעה האישה ופתחה פיה בשיקוצי חירוף וגידוף על הארץ ויושביה, אך בו במקום נקמה בה מדת הדין את נקמתה בפרהסיא. רגליה התכווצו ונתאבנו והיא נפלה משותקת ובמצב כזה היא מוטלת במיטתה עד היום הזה..."

חם רק בארץ ישראל?

■ היום יום שרבי במיוחד. חם מאוד. אסור להגיד ש'חם היום בארץ'?

בספרי ההלכה מכבאר שמותר לומר 'חם היום' או 'קר היום', היות ואלו דברים הידועים לכל ואין המספר מתכוון לגנות את ארץ ישראל, אין בהם איסור דיבת הארץ. אבל אם אומר את הדברים דרך תלונה, ומשווה את ארץ ישראל למקום אחר, הרי זה איסור גמור, כגון להתלונן ולומר ש'מאז שבאתי לארץ אני סובל מאוד, שכן בארץ ישראל חם מאוד, וקשה לסבול את החום שבה' - אסור. גם אם אומר זאת דרך גנות וליצנות מסתבר שאסור, לדוגמה לומר על מקום מסוים בארץ "שהוא כמו סיר טשולנט אחד גדול".... וכן, יש שנהגו מידת חסידות של חיבת הארץ שלא לדבר רעה על מוג האוויר, אפילו אינו מזכיר את ארץ ישראל, כגון שאומר חם מאוד היום או קר מאוד היום, אף שזה תכונה מצויה בכל מקום, אלא אמר חם לי או קר לי. מובא בקובץ קול התורה (גליון ע"ג עמ' ל"ט) על מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל: "רבינו הקפיד מאד משבא לארץ ישראל שלא יאמרו בניגון של תלונה 'עס איז הייס' (הרי זה חם) או 'עס איז קאלט' (הרי זה קר), משום שיש באמירות כאלו משום חשש מספר לשון הרע על ארץ ישראל, ורק אפשר לומר 'מיר איז הייס' (חם לי) או 'מיר איס קאלט' (קר לי)".

הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה מקפיד על דיבור מעודן, וכן הקפיד שלא יצא ממעשיו אפילו רמו קל של חוסר שמחה ואהבה לארץ ישראל. כשהתאושש חכם בן ציון ממחלתו, בעוד ידו משותקת וגופו דווי, כבר חידש שיעוריו בישיבה. פעם, ביום חורף קר, אמר אחד התלמידים: "הרב, הקור נורא. אסגר לרב את המקטורן, ארכוס את הכפתורים!". רבינו עצמו התקשה בכך, עקב מגבלת ידו.

"לא!" השיב חכם בן ציון זצ"ל. "האם לא קר לז'?" תמה התלמיד. "קר מאוד", השיבו. "אבל אתה לא אמרת שקר לך או שקר לי,

דלת פנים לבנה
כולל משקוף דגם FLAT

650 ₪
בלבד!

*לא כולל מדידה ופרוור

✓ 100% פולימרי
✓ עמיד לחים

יבהזמנת מינימום 4 דלתות
יד שאים להפסיק את החבצט בכל שח
יכלא הודעה מוקדמת. מ.ל.ח.

יהודה הנשיא 69 אלעד 053-9264493 | 03-5515594

הקדושה, לכן כתבתי על חזית המזגן את הכיתוב הנ"ל

■ נכון. מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל אמר לי שאם נדליק את המזגן לשם מצוה זו, יתכן ויחזיר לנו הקב"ה את הוצאות החשמל על הפעלת המזגן, כדעת הראשונים שהקב"ה מחזיר לאדם את ההוצאות הכספיות שהוציא עבור כל המצוות.

כאשר הגאון רבי יעקב קמינצקי זצוק"ל בעת זקנותו עלה לארץ הקודש, למעמד האגודאי בבניי האומה בירושלים. אמר שיחה בישיבת סלבודקה בב"ב, בהיכל חדר שיעורים הגדול, כאשר חלק מהבחורים דחפו, להתקרב לשמוע אמרי פיו. אמר במתק לשונו בקול רם: "אנא בבקשה לא לדחוף, כדי שאני לא יחשוב רע ואהיה כמו המרגלים..."

מסופר על האדמו"ר ממדוויץ הגה"צ ר' שאול ידידיה טויב זצ"ל: בכל עת שהעלה לפניו אי מי מהמקורבים מעניין מצבה הביטחוני הרעוע של ארץ ישראל, הנתונה בידי פורעים ערביים צמאי דם ובחסותם של שלטונות המנדט האנגליים, היה רבינו מבטל זאת בידו הקדושה ומוכיח אותו כמי שמוציא את דיבת הארץ רעה."

יהודי אחד מארץ ישראל התלונן לפני חבריו בקרלין מה שהם סובלים מהערביים בארץ ישראל, שגונבים ועושים צרות וכו', הרה"ק הבית אהרן מקרלין זצ"ל שמע את דבריו ואמר: היהודי הזה יש לו ניצוץ בתוכו מהמרגלים.

פעם ששאלו את כ"ק האדמו"ר מאמשינוב שליט"א על נהג שלקח את הבחורים והיה לו חם, וביקש לשבת עם גופיה. אמר האדמו"ר: שיישב עם גופיה, כדי שלא יגרר לדבר בגנות ארצנו הקדושה להגיד שחם בה....

אין כמו ארץ ישראל

■ רבים נוסעים לנופש בחוץ לארץ. לא ניכנס לשאלה ההלכתית של האם מותר לצאת מארץ ישראל לחו"ל לצורך טיול, כאשר ישנם פוסקי הלכה שאוסרים וישנם המתירים. אבל איך צריכה להיות התחושה

זאת נקודה חשובה, שצריך לדבר עליה. מי שנאלץ לצאת לחו"ל, ראוי שייצא בצער וכובד ראש, על שנאלץ להפסיד מצווה גדולה כזו השקולה כנגד כל המצוות של ישוב ארץ ישראל, וח"ו שלא יראה שום שמחה על יציאתו לחו"ל. לפעמים עצם השמחה של היוצא לחו"ל היא עצמה מעין דיבת הארץ, אפילו ללא מילים.

מה עשתה לך ארץ ישראל?

"בילדותי", נזכר מר ר. "הייתי עוזר לאבי שהסיע מוצרים לבית הלקוח. באחת הפעמים, ראינו את מרן הרב שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל עומד ברחוב, כיוון שהיינו בדרך ל'רחביה' הסמוכה לביתו, הציע אבי לרב להצטרף לרכבתו - והרב הסכים. והנה באמצע הנסיעה, הבחנו בשתי מכוניות הנוסעות לפנינו לאט, כשרכבתו קרב אליהן, ראינו להפתעתנו ששני הנהגים מדברים ביניהם, ולכן הם נוסעים לאט ומעכבים את התנועה... אבי הגיב במשפט קצר: 'חוצפה ארץ-ישראלית'... עד היום, איני יכול לשכוח את הזעזוע שחלף בגופו של הרב... ממש כאילו פגעו בבנו-יחידו! הוא אמר באיטיות: אני מסכים שזו חוצפה - אבל מה עשתה לך ארץ ישראל? מה היא אשמה? (אורו של עולם עמ' 363, דיבת הארץ עמ' 62)

ישראל נורא חם, ובאידיש: 'שרעקלאך הייס'. הגיב מרן הרב זצ"ל: לדבר כך - זה חטא המרגלים.

כששאלו את כ"ק הרבי המהר"א מבעלזא: האם ירושלים מוצאת יותר חן בעיני מהעיר חיפה? השיב: "חלילה! כל מקום הוא טוב מאוד, ירושלים בגלוי וחיפה בהסתור..."

■ מזגן בארץ ישראל עוזר לך שלא נדבר על החום בארץ ישראל....

אכן. פעם הגיע הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א לביתו של תלמיד חכם וראה על המזגן שלט "מזגנא דרבי אמי ורבי אסי"...! סביר להניח שבחנויות לממכר מזגנים לא שמעו מעולם על 'חברה' שכזו...

לתמיהת הרב על השלט הסביר היהודי, שכוונתו הייתה לסיפור המובא בגמרא (כתובות ק"ב, ב), על הפסוק המלמד אותנו, שמצווה לאהוב את ארץ ישראל: "כי רצו עבדיך את אבניה" - רב אמי ורב אסי ישבו בארץ ישראל, בעיר טבריה. בקיץ ישבו הם בבוקר במקום מוצל, בהמשך היום כאשר השמש קפחה על ראשם והיה להם חם, עברו הם לשבת בצל, וכאשר היה להם קר בחורף, היו מת"שבים במקום חמים ונעים, כל זה למה? - כדי להנעים לעצמם את ישיבתם בארץ ישראל (ר"י מיגש), ובכדי שלא יציאו לעז ח"ו על ישיבת ארץ ישראל (רש"י). אותו תלמיד חכם הסביר לרב: אני סובל מהחום השורר בארצנו בימי הקיץ, וקניתי את המזגן במחשבה זו, שלא להוציא לעז על הארץ

אמרת שהקור נורא. וזו הוצאת דיבה על הארץ, ארץ הקודש. ואם אסכים, אביע בכך הסכמה לדברך. אני, מעולם לא אמרתי שחם או קר בחוץ; ארץ ישראל נפלאה, ואין כאווירה. וירושלים ביחוד, שעליה נאמר 'פה נוף משוש כל הארץ הר ציון' (תהילים מח, ג), ופירש המלבי"ם שאקלימה משובח ומובחר. תוכל לומר שחם לך או קר לך, אך אל תאמר קר בחוץ, ובוודאי שלא קור נורא! (ספר רבינו האור לציון. חלק ב פרק מח עמוד 169).

גם על הגאון רבי יעקב אדלשטיין מסופר (בספר סולם יעקב): "הרב היה נוהר מאוד שלא לדבר לשון הרע על עם ישראל, על שום יהודי. אבל הוא הקפיד גם שלא לדבר רע על ארץ ישראל עצמה. הוא לא היה אומר 'כמה חם היום!', כי זאת ארץ ישראל, ארץ הקודש. אפשר להגיד שקצת חם או קצת קר, אבל לא שאנחנו סובלים מזה ומתלוננים על כך"

מובא בספר הרב הדומה למלאך (עמ' רח"צ) על הגאון ר' ברוך בער זצ"ל ראש ישיבת קמניץ, שאיש אחד סיפר לו, שקיבל מכתב מהוריו הגרים בארץ ישראל וכתבו לו שמאוד חם בארץ ישראל, רבי ברוך בער גער בו באמרו: "אסור לדבר בגנות ארץ ישראל". כאשר ביקר האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת בארץ ישראל, היה יום חם מאוד, רטן אחד ממלווי ואמר "בארץ ישראל חם מאוד", נענה הרבי מיד ואמר: "אכן בארץ - ישראל אפשר להיות יהודי חם"

רבי בנימין וואלף נכח כשיהודי בלונדון אמר למרן הרב מפניב' זצ"ל הגר"י סהנמן, שבארץ

לשיש מושלם לא די בתמונה,

בואו לראות בעיניים

תצוגת שיש באלעד

ברטנורה 13 אלעד
טלפון 052-7665339

כורים - ברזים - אביזרים

שיש דור

— לראות לגעת לבחור —

10
שנות נסיון

מתקנים מורשים
ומקצועיים

דגמים
בלעריים

ייעוץ מקצועי
והתאמה לארונות

מחירים
נוחים

חנות תצוגה ברטנורה 13 אלעד טלפון 052-7665339
שעות פתיחה כל היום בתיאום מראש

אסור לומר על שום מקום בעולם שהוא מקום יותר טוב מארץ ישראל, ואפילו לומר על מקום שבעולם שהוא שווה לארץ ישראל אסור, שהרי כביכול הוא אומר, שמתנת ארץ ישראל מהקב"ה אינה הטובה ביותר ויש שוות כמותה (ראה גמ' סנהדרין צד, א - אמרי שויה כי ארעין).

אמנם נראה שמותר לומר שיש מקומות יפים בחו"ל שאין כמותם בארץ, כגון הרי שוויץ, ואין בזה לשון הרע היות וארץ ישראל לא אמורה להיות המקום שבו הכל הטוב ביותר, היפה והמוצלח ביותר. רק אם אומר שעדיף לגור בשוויץ מחמת הנוף היפה שבה, הדבר אסור, שכן בסך הכל יהודי צריך לדעת שאין כמו ארץ ישראל (מחמת המעלות הגשמיות והרוחניות שיש בה).

כמו שכל אחד מבין שעדיף לגור במקום שיש בו רופא למרות שהוא פחות יפה, כך עדיף לגור בארץ ישראל, שהיא רפואת הנפש והגוף, למרות שיש מקומות יפים ממנה. אדם שמתאר את הנוף היפה שראה בחו"ל ואומר: 'אין כזה נוף בכל ארץ ישראל', נראה שראוי לסיים בסוף דבריו ולומר: 'ובכל זאת כדאי לגור בארץ ישראל מפני מעלותיה הנוספות'.

יש שכתבו שישנה מידת חסידות שכשם שאסור לאדם לומר כמה נאה נכרי זה משום לא תחנם (גמ' ע"ז כ, א), כך מידה טובה שלא לשבח ולהתענג על אדמת נכר.

■ איך נהגו גדולי ישראל בעניין?

גדולי ישראל בכל הדורות נזהרו מאד מאד שלא להוציא מפייהם ולו דיבור קל שיש בו משום הוצאת דיבת הארץ חלילה, כשיושביה ובתיה ופירותיה בכלל זה. מסופר על הרה"ק רבי יעקב שמשון שפירא משפיטבקה, מתלמידי המגיד ממזריטש ורבי פנחס מקוריץ, שעלה לארץ ישראל בשנת תקנ"ד ולאחר שסייר במקומות הקדושים ושהה זמן מה בערים העתיקות ירושלים, חברון, צפת וטבריה - חזר לעיר מגוריו במטרה להעלות לארץ את בני משפחתו. בהיותו סמוך לעירו, התעכב ר' יעקב שמשון באחת האכסניות, ונוכח לדעת שגופו רזה וכחשו ופניו נפלו מאד מחמת הטלטולים והתלאות שבדרך. החליט אפוא להתעכב באותו מקום כמה ימים, אכל ושתה בשפע ונח חוב שעות היום, עד שחש עצמו בריא ושלם כבימים שלפני הנסיעה.

אמרו לו כמה מן החסידים: רבנו, מה ראית להתעכב במקום זה כדי לשוב לאיתנך? הרי ביתך אינו רחוק מכאן, מדוע לא תמהר לשוב הביתה לאשתך ולילדיך המצפים לך בכיליון עיניים?

השיב ר' יעקב שמשון לשואלים: אילו שבתי לביתי כשגופי רזה וכחשו ופני נפולות, מה היו הבריות אומרים? ראו מה עלה לרבי שלנו ששהה זמן מה בארץ ישראל. על ידי כך נמצאתי גורם, שלא במתכוון, להוצאת לעז על הארץ הקדושה. אולם עכשיו, כשאני חוזר לעירי ומראה פני טוב ומרנין, יהיו הכל אומרים: ראו כמה טובה השפעת ארץ ישראל על הגוף והנפש...

לילדים, יש את המאון בין קדושת הארץ וסגולתה לבין הדיבור על אתרים יפים וכד', ודיבורים כאלה יכולים לגרום חיבה לארצות

נכר ח"ו, אני מכיר יהודי שנוסע לנפוש בחו"ל מסיבות בריאותיות, אך הילדים שלו סבורים שאבא ואמא נסעו לצפת למנוחה. הוא סבור שעליו לנסוע לחו"ל, אבל מדוע שהילדים שלו יחשבו, בטעות, שחוץ לארץ יותר טובה מארץ ישראל?....

■ אין פורקי עול וחילונים בארץ ישראל? אנחנו רואים מה השמאל עושה כאן לאחרונה....

ומה זה קשור לארץ ישראל ולמאות מאות אלפי לומדי התורה ומקיימי המצוות שבה? כששהה כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג וצ"ל בדרום אמריקה, פגש יהודי שהתלונן לפניו קשות, וכה אמר: בקרתי בארץ ישראל במשך שבוע ימים, וראיתי שם חילולי שבת נוראיים, איך יתכן בארץ ישראל ישנה כזו הפקחות.... השיבו האדמו"ר תוכחת מוסר נוקבת: "פליאה היא בעיני. אני מתגורר בארץ ישראל כבר מספר שנים, ועדיין לא ראיתי את כל

המטף בעמוד 138

כאשר היה כ"ק האדמו"ר רבי יצחק מבוהוש וצ"ל בהרי שוויץ לנופש בפעם הראשונה בשנת

תרמ"ב, ואחד מן החסידים שהיה עמו התפעל

מאוד ממראה ויפי ההרים ורצה לשתף גם את הרבי בהתפעלותו ובהרגשותיו, ושאל להרבי מה הוא אומר על המראה הנפלא הנשקף מיפי ההרים, השיב הרבי: "אצל רבי שמעון בר יוחאי במירון יפה יותר!". הרבי לא רצה שישתמע כאילו הרי שוויץ יותר טובים ויפים מארץ ישראל.

על הגאון רבי שמחה קוק וצ"ל רבה של רחובות מסופר, שבכל הפעמים הרבות שנסע לחו"ל להחזקת מוסדות התורה, לא אבה ללכת ולראות משהו מפלאי תבל ונופי העולם, באומרו שרצונו לראות רק ביפיה של ארץ הקודש.

לאחר אחת מנסיעותיו אל יהודי חבר העמים, לקח איתו מוחסיה כמה קלמנטינות והכניסן לתיקו. שנשאל לפשר הדבר, השיב: "אני לוקח אותן לארץ ישראל להראות לאנשים כמה יפים הפירות שלנו בארץ לעומת אלו

המצויים כאן".... מצוי מאוד כאשר נמצאים בחו"ל במקומות נעימים ונוחים (לאדם שצריך לצאת מחו"ל לדברים שהתירו חו"ל), לאחר שחוזרים לארץ מתחילים להתרעם על ארצנו, והדבר אסור. גם החזור מביקור בארץ ישראל לחו"ל צריך מאוד להיזהר בדיבורו שלא יאמר דבר רע על הארץ או על תושביה. טוב להיזהר גם שלא לומר על חפץ טוב ומשובח, ש'קנינו אותו בחו"ל כי בארץ ישראל לא ניתן להשיגו, כי יש בזה קצת גנות על ארץ ישראל, שכביכול חסרים בה דברים טובים ומשובחים. אמנם אין בזה איסור.

יש שנהגו בעצמם הנהגה טובה. כאשר חזרו מחו"ל לא הראו את תמונות הנוף היפות, ולא התפעלו מהאתרים היפים שראו בחו"ל (אפילו אינו מושהה אותם לאתרים בארץ ישראל, שזה וודאי אסור), שכן בזה גורם לאחרים רצון לצאת מהארץ.

חשוב לזכור שלא לסלם, ובמיוחד לא

הקייץ בפתח, ואיתו המזיקים!

נאור הדברות

שירותי הדברת מזיקים

מדביר במבנים ובשטחים פתוחים
ברישיון המשרד להגנת הסביבה 2688

- הדברת מזיקים ללא ריח
- הדברה ולכידת מכרסמים
- הדברה ידידותית לסביבה
- הדברת כל סוגי המזיקים

052-4588252

הדברה בבתיים < חצרות < בנינים < משרדים ועסקים

שירות
אמין
ומהיר!

250 ₪
לדירות עד 5 חדר

מבצעים
מיוחדים
והטבות
לתושבי
אלעד
בלבד!

עם ישראל נענשו, בצורה שאין כדוגמתה, נגזר על כולם מיתה, הלכו במדבר ארבעים שנה, י"א שאין להם חלק לעולם הבא (דבר שנאמר רק על בעלי לשון הרע).

וכן מצאנו בגמרא בסנהדרין (ק"י, ב'): "ת"ר עשרת השבטים אין להם חלק לעוה"ב". ומפרש רש"י - "זאת דמפרשי עשרת השבטים אין להם חלק לעולם הבא - היינו לימות המשיח, שלא יקבלם משיח עם שאר גליות, לפי שספרו בגנות ארץ ישראל". כך כתב רש"י בפרשת שלח: "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דבה שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר". אנו רואים שלשון הרע של המרגלים חמור מלשון הרע בין אדם לחבירו, אחרית אין יכלו המרגלים ללמוד ממעשה מרים.

כנראה שיש לחלק בין חטא לשון הרע בימינו על ארץ ישראל, שבזה לשון הרע על חבירו חמור יותר מלשון הרע על ארץ ישראל, לבין חטא המרגלים שהיה מאיסת ארץ ה' - דהיינו לשון הרע על ארץ ישראל הנובע מזלזול בכל מתנת ארץ ישראל, הוא חמור יותר מלשון הרע על בין אדם לחבירו, משום שמאבד את העולם הבא שלו, שכן ארץ ישראל היא בעצם העולם הבא. והיא הברית עם הקב"ה כמו שיבואר.

אדם בימינו שמדבר על ארץ ישראל, אינו מתכוון לזלזל במתנת ה' ובהבטחת ה'. לדעתו ארץ ישראל היא אולי נפלאה, אבל בעיקר בעתיד, בימות המשיח וכדומה. לעומת זאת המרגלים דיברו על הבטחת ה' בימיהם לתת להם ארץ זבת חלב ודבש, והם טענו שאין זה אמת והארץ לא טובה, והיתה בזה כפירה בכל דבר ה' וזה ודאי חמור מחטא בין אדם לחבירו. לכן בחומש דברים שמשה רבינו חוזר על חטא המרגלים לא נמצא בכלל את חטא דיבת הארץ, משום שאין זה עיקר החטא, אלא רק מה שדיברו נגד ה'. צריך להיזהר מאד בכבודה ומעלתה של ארץ ישראל, המתנה הנפלאה שהקב"ה נתן לנו, לעלוז ולשמוח שזכינו לגור בה.

שרנו על ארץ ישראל בעת שלא היה שם שום יהודי, על אחת כמה וכמה. עתה שיש שם קיבוץ גדול של יהודים.

■ ומה עם פיגועי הדמים בארצנו?

בספר מרביצי תורה ומוסר (לר' אהרן סורסקי) מסופר: השד"ר של ישיבת ולוז'ין, היה נתין טורקי וביקר מזמן לזמן בארץ ישראל. פעם כשחזר ממסעו נכנס לפני הנצי"ב וסיפר, בלב מלא טינה, כי הערבים הרגו יהודים בארץ. נזף בו הנצי"ב לאמור: "אתה מרגל הארץ ומוציא דיבתה". לשמע דבריו נתכרכמו פני השד"ר, איש כשר ותמים, ופרץ בבכי. "האם חושד בי רבי כי שיקרתי?"

"לא", ענהו הנצי"ב, "אף המרגלים לא שיקרו, הם הגידו רק מה שראו ומה ששמעו ומה שהאמינו, אבל מאחר שהתכוונו בדבריהם למנועת ישראל מלהיכנס ארצה, היו מרגלים וקולר הדור כולו נתלה בצווארם. כיוצא בהם כל המספר רעה על ארץ ישראל והישיבים בה, לא לשם תיקון ובנין, כי אם לשם דיבה ועיכוב בניינה, מרגל הוא ואשמו בראשו".

לעופו של דבר, צריך לוסר שבח"ל נרצחים הרבה יותר אנשים ממעשים פליליים, ועוד לא דיברנו על הניסים והנפלאות המקיפים אותנו בארץ ישראל כל רגע ורגע. אין זה אומר שאסור לתושב הארץ לספר לחבירו על פיגוע שקרה ל"ע. אבל שבאים לסקר את הביקור בארץ ואומרים שיש בה פיגועים, והשומע מביא שלא טוב לגור בארץ, זה מוציא דיבה.

■ מה חמור יותר, לשון הרע בין אדם לחבירו או לשה"ר על ארץ ישראל?

מצאנו בזה לכאורה סתירה, מצד אחד מפורש בגמרא "בוא וראה כמה גדול כח של לשון הרע, מנלן? ממרגלים, ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך, המוציא שם רע על חבירו על אחת כמה וכמה" (ערכין טו, א). מצד שני, הרי ברור שעל לשון הרע על ארץ ישראל

המקומות והחסרונות שאתה מדבר עליהם, ואילו אתה שהיית שם רק שבוע ימים, כבר הספקת לראות את כל החסרונות. אתמרה: "בשנת תרפ"א כאשר תכנן ה'אמרי אמת' לבוא לבקר בארץ ישראל, נכנס לרבי מגור אחד ממקורביו, מגדולי הרבנים בפולין, פתח ואמר: אין השעה כשרה לביקור בארץ ישראל, יבחין שם הרבי במעשי החלוצים ובני הנוער ותעלוליהם, יחזה מר ויאלץ לדבר סרה בארץ ישראל, כמרגלים בשעתם, לגלות קלונה ובושתה ולמה לו זאת? מוטב לוותר על הביקור להביט על ארץ ישראל ממרחקים ולא להסתבך.

השיבו האדמו"ר רבי אברהם מרדכי: "אסע לארץ ישראל ושם אפתח את העין הטובה ואראה רק טובות, אפתח את האוזן הטובה ואשמע רק טובות..."

מעשה בצדיק אחד מעיר חברון, שרצה לשלוח שד"ר לחוץ לארץ ובערב שבת הלך אותו יחד למקוה ושמע מפי השד"ר תלונה על המקוה בחברון, שאינה די יפה ומיד פסלו הצדיק מלהיות שד"ר, כי אדם שרואה רע באיזה דבר שבארץ ישראל, איננו מסוגל לחבב את ארץ ישראל על אחרים.

סיפר רבי ישעיה חשין: פעם פנה אדם לרבי מנחם מנדל משקלוב, והציע את עצמו לצאת בשליחות למען הסלל, תוך כדי שיחה תמה המועמד ושאל את רבי מנחם מנדל: היתכן שכב' גר בדירה חשוכה ומחניקה כגון זו? רבי מנחם מנדל בקשו לשוב למחר לקבל את תשובתו, וכשבא למחרת היום, דחה את הצעתו, וכאשר שאלוהו חבריו מה פסול מצא בו, ענה ואמר: "זה התמה ונבוך מדידה חשוכה בירושלים, סימן שאיננו רואה את האור הגנוז בירושלים ואינו מתאים לתפקיד קדוש זה".

הורגל בפיו של הגר"ח זוננפלד זצ"ל לומר: "וראה בטוב ירושלים" - לעולם צריך לראות רק את הטוב של ארץ ישראל. להיזהר ח"ו לא להיות מרגל, המרגלים נענשו מפני

